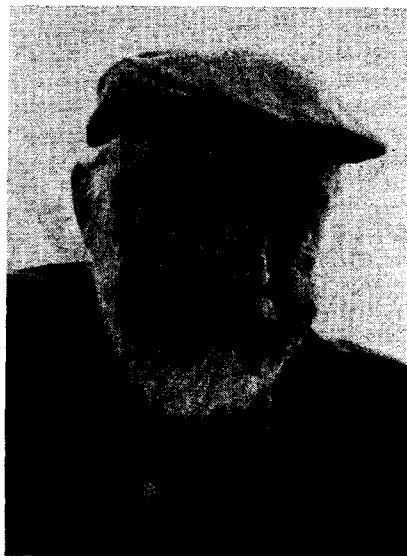

Cyaankali praliné

Met de Italianen samen, zijn de Denen toch wel bij uitstek het volk in West-Europa dat het best begrijpt hoe het goede leven geleefd moet worden. Dailig, hyggelig. Wiener brød, Tuborg en veel geknuffel. En dat allemaal nog opgeborgen in een appetijtelijke woninginrichting en opgeborgen in een landelijk zowel als stedelijk aantrekkelijke bouwstijl.

Wie die burgerlijke levensstijl op zijn best wil zien uitgedrukt, begeve zich ten Noorden van Kopenhagen, naar de kuststrook langs de Sont, die de Deense Riviera wordt genoemd. Een sterk verbeterde editie van Wassenaar, het Gooi en de Veluwezoom. Een parklandschap van de wat kneuterige grandeur, waarin land en volk hier zich zo goed schijnen te kunnen vinden.

Op de mooiste plek ervan, in een oud landgoed aan de waterkant, staat Louisiana, een droom van een modern museumgebouw. Mijn vrouw en ik stonden daar, op een mooie maandagmorgen in mei, om twee minuten voor tien, te wachten tot het open ging. En met ons stond er een juffrouw met een allerliefst Deens kleuterklasje, opgewekt, zoet en blond met „for good measure” een enkel Eskimokind en een Viëtnamese tweeling. Vanuit mijn, de lezer inmiddels wel duidelijk geworden, Denofilie dacht ik: Wat goed nu weer van die Denen, al met de kleuters gaan ze naar de Kunst kijken!

Toen gingen de deuren open en wij ieder ons weegs. Het gebouw is geheel gelijkvloers, een aaneenschakeling van ruimten en ramen. Door die ramen ziet men dan telkens weer de Sont en het prachtige park, dat tegelijkertijd een heel geraffineerde beeldententoonstelling is. In de witgewijde

ruimten binnen hangt de moderne kunst, zelfs heel veel van 1980 en later.

Voor mij een kunstwereld die ik eigenlijk wel goed ken, al was het maar uit het Amsterdams Stedelijk Museum. Maar zo geconcentreerd als hier had ik het nog niet meegemaakt: stampmachines, lichtmachines, stalenboeken, spatters, rampen, amputaties en een enkele rotte Appel. In een hoekje de beroemde stoel van Rietveld, in dit gezelschap wel geen toonbeeld van comfort, maar dan toch van doordachte redelijkheid.

Daarna, met het landschap mee, een trap af, naar een aparte vleugel, in een dal. Vijf grote zalen met een tijdelijke tentoonstelling: moderne Italianen. Meters grote doeken. Van deur tot deur, van vloer tot plafond. De aarde is gefolterd en verscheurd, de steden gebombardeerd. Dijgespreide vrouwen gillen wanhopige protesten, de mannen zijn treurige bange dieren, waarvan de penissen in alle kleuren en standen over de doeken zwerven. Bijna elk doek op zich zelf is te zwak om zijn pretentie waar te maken. Een middelmatige opeenhoping van gulzig verfgbruik. Maar vijf zalen vol ervan zetten de ziel toch wel onder druk. Met een gevoel van ontsnapping en verlichting keer ik de kermis-gruwelkamer de rug toe en loop de trap weer op, waar ik door het grote raam de Sont zie.

En daar komt de juffrouw aan met haar kleuterklasje. Ik spreid mijn armen uit, intuïtief, onmiddellijk, om haar tegen te houden. Waarom zou ze met die kinderen...? Maar wat mag ik dan eigenlijk...? „I am a stranger here myself”. Dus zakken mijn armen weer omlaag. Het vrolijke clubje daalt nietsvermoedend ter helle.

Hoe kan dat nu? In de bekende „world-well-being list” van de Universiteit van Pennsylvania is, gemeten aan 40 gewogen indicatoren, Ethiopië nr. 105, 's werelds laagste, Nederland een goede vierde, maar Denemarken duidelijk nummer 1. De Deense verzorgingsstaat, waar op 800.000 werklozen na, alles zo goed voor elkaar is. Daar in het mooiste museum, op het mooiste plekje, komt de liefste kleuterklas. En ik wil ze tegenhouden?

Ja, ik wilde dat. Omdat daar waar men de apotheose zou verwachten, het heilige der heiligen, een gruwelkamer is ingericht. Geen stralende Rubens, geen blijmoedige Boucher, geen ironische Watteau, geen statige Gainsborough, geen zoete Monet. Geen schoonheid, geen harmonie, geen klaarheid, geen stralende warmte. Slechts kommer en kwel, geweent en knersing der tanden. Het blijft een raadsel. Een half-feodale klassenmaatschappij, geplaagd met zinloze oorlogen en onderdrukking vult haar wanden met paradijselijke voorstellingen en in Louisiana keert men uit zielenood de vuilnisbak om.

Even later, in de gezellige museumcafeteria, boven het water, komen we het klasje weer tegen. Ze drinken zoet hun limonade, eten tevreden hun koek en zijn niet zichtbaar aangedaan.